

Epidemiologija: *Xylella fastidiosa* se održava i širi insektima vektorima i zaraženim biljnim materijalom. U biljci se nalazi u ksilemu, odakle je ishranom usvajaju vektori i prenose na zdrave biljke. S obzirom na prisustvo brojnih osetljivih domaćina, unos ovog patogena na evropski kontinent imao bi nesagledive posledice. Mogući putevi unosa patogena su zaraženim sadnim materijalom ili vektorima prisutnim na biljnim organima i plodovima koji dolaze iz zaraženog područja. Bakterija se ne prenosi putem embriona na sledeću generaciju insekata. Distribucija patogena limitirana je uticajem klimatskih faktora kako na samog patogena tako i na insekte vektore.

Mere zaštite: za područja gde patogen nije do sada registrovan to su svakako karantinske mere zaštite, ograničenje uvoza sadnog materijala iz područja gde je patogen prisutan, kontrola biljnog materijala na prisustvo patogena i insekata vektora, dvogodišnji nadzor i pregled uveženog materijala svih vrsta registrovanih biljaka domaćina koje dolaze sa rizičnog područja.

Na teritoriji gde je utvrđeno prisustvo patogena gaje se manje osetljive selekcije *Vitis rotundifolia*, koriste se klopke za vektore, uklanjaju se izvori infekcije.

Brošura je štampana kao rezultat programa "Rasprostranjenost prokariota na jabučastom voću i vinovoj lozi u Srbiji i utvrđivanje područja bez prisustva patogena" koji finansira Uprava za zaštitu bilja, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije.

Autori: A. Obradović, V. Gavrilović, S. Milijašević, E. Rekanović

Pirsova bolest vinove loze (*Xylella fastidiosa*)

Xylella fastidiosa

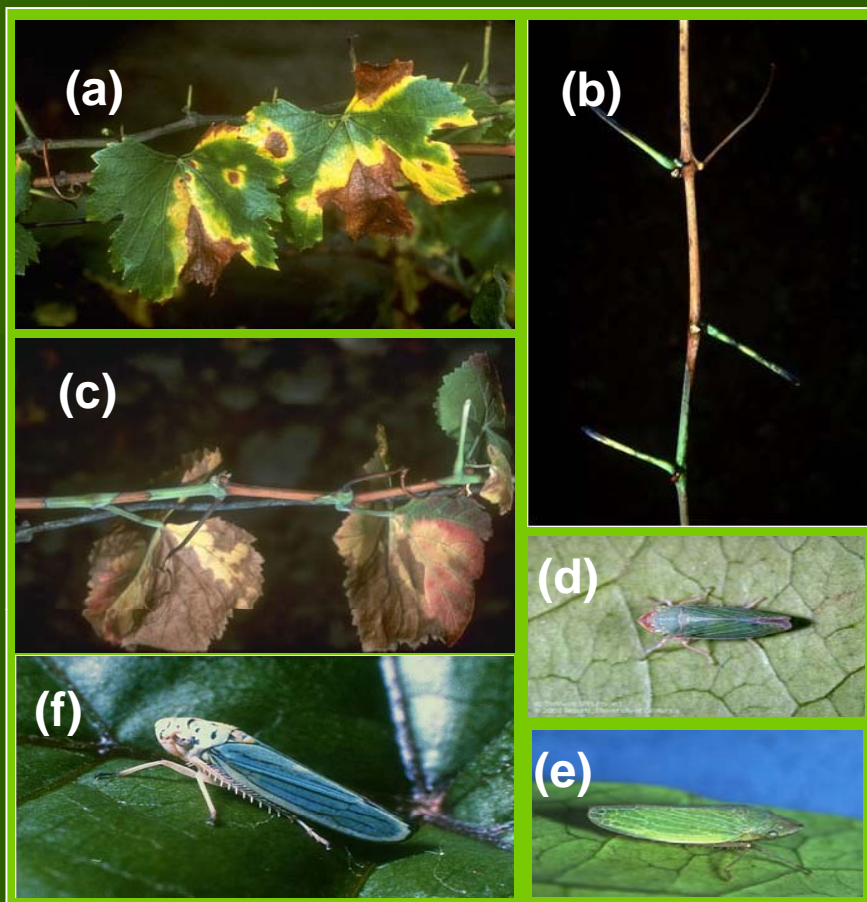
Karantinski status u SCG: A1 lista

EPPO: A1 lista

Domaćini: glavni domaćin je vinova loza (*Vitis vinifera*), ali takođe i američke vrste *V. labrusca* i *V. riparia*. Badem (*Prunus dulcis*) i lucerka (*Medicago sativa*), kao i brojne vrste divljih trava, žbunja i drvenastih biljaka takođe mogu biti zaraženi sojem koji parazitira vinovu lozu, bez ispoljavanja karakterističnih simptoma. Postoje patogeni varijeteti navedene bakterije čiji su glavni domaćini breskva i citrusi, ali takođe i brojne druge vrste gajenih, ukrasnih i korovskih biljaka (šljiva, kajsija, dud, hrast, platan, sirak, itd.)

Vektori: najčešće pominjani vektori su insekti koji se hrane sisanjem sokova iz ksilema - *Cicadellidae* i *Cercopidae*, i to vrste *Carneocephala fulgida* (slika 1d), *Draeculacephala minerva* (slika 1e) i *Graphocephala atropunctata* (slika 1f).

Rasprostranjenost: američki kontinent

Slika 1. Simptomi Pirsove bolesti vinove loze i vektori patogena

Simptomi na vinovoj lozi: rani simptomi primarne infekcije su iznenadno izumiranje dela lisne površine (slika 1a), praćeno promenom boje zahvaćenog tkiva u mrku i okolnog tkiva u žutu ili crvenu. Vremenom, ceo list se osuši i opadne, ostavljajući peteljku pričvršćenu za lastar (slika 1b). Usled neravnomernog sazrevanja i zdrvenjavanja na zaraženim lastarima se uočavaju zone mrkog i zelenog tkiva (slika 1c). Naredne sezone iz zaraženog čokota razvijaju se slabi i hlorotični lastari. Opšte slabljenje dovodi do izumiranja zaraženih biljaka u potpunosti.